

Numele și prenumele: GAFTON Alexandru

Data nașterii: 17.07.1966

Loc de activitate: Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Facultatea de Litere, Catedra de Limbă română și Lingvistică generală

Specialități principale: lingvistică și filologie românească, lingvistică diacronică, studii biblice

Limbi străine cunoscute: franceză (foarte bine), engleză, italiană (bine), maghiară, germană (satisfăcător)

latină, slavonă, greacă veche, ebraică (doar citit)

Activitatea didactică și profesională:

1995: preparator la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași;

1997: asistent la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași;

1998: bursier al Universității Konstanz (Germania), specialitatea Romanistică și lector de limba romana la Sprachlehrinstitut, Universitatea Konstanz (Germania);

2000: doctor în filologie cu o teză de istorie a limbii române vechi (elaborată sub îndrumarea Profesorului Vasile ARVINTE);

2002: conferențiar la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași;

2005: profesor la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași;

2006: șef de Catedră la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași; <http://media.lit.uaic.ro/catedra/new/>

2007: membru în Comisia de Limbi și Literaturi a ARACIS;

2008- Conducător de doctorat, domeniul filologie, specialitatea limba română;

2011-2012 (1 sept.-29 febr): Profesor invitat la Universitatea Zürich (în urma câștigării bursei „Prințul Dimitrie Sturdza”); cursuri: *Procesele constitutive și evolutive ale aspectului literar al limbii române* și *Traducerea ca influență culturală și de mentalitate*

Titular al următoarelor cursuri universitare oferite de Facultatea de Litere din Iași:

Istoria limbii române - licență, curs fundamental;

Introducere în filologie -licență, curs fundamental;

Paleografie româno-chirilică - licență, curs fundamental;

Lingvistică diacronică - master;

Tehnica cercetării științifice - master;

Tehnica editării de texte - master.

Inițiator și co-organizator al Conferinței Naționale „Text și discurs religios” (șase ediții 2008-2013) - <http://www.cntdr.ro/>;
Vicepreședinte al Asociației Culturale „Text și discurs religios”;
Membru fondator al Societății Române de Dialectologie.

Membru al:

Observatoire Europeen du Plurilinguisme;

Seminário Medieval **Literatura, pensamento e sociedade**, Instituto de Filosofia, Porto;

Association de théorie, histoire littéraire et traductologie „Fabula”.

Activitatea științifică:

Cercetări în domeniul lingvisticii diacronice, cu deosebire în domeniul istoriei limbii și al culturii române, al etimologiei, al vechilor traduceri religioase;

Editor de texte vechi, coautor la studierea, editarea și publicarea unor texte de limbă literară veche.

Bibliografie

I. VOLUME

1. *Hipercorectitudinea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2000
2. *Elemente de istorie a limbii române*, Editura Restitutio, Iași, 2001
3. *Evoluția limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea. Studiu lingvistic asupra Codicelui Bratul în comparație cu Codicele Voronețean, Praxiul Coresian și Apostolul Iorga*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2001
4. *Introducere în paleografia româno-chirilică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2001 (ediția a II-a, 2003)
5. *După Luther. Edificarea normei literare românești prin traduceri biblice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005
6. *Palia de la Orăștie(1582), II. Studii*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2007, (în colaborare cu V. Arvinte)
7. *De la traducere la norma literară*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012

II. EDIȚII DE TEXTE

1. *Codicele Bratul*, (ediție de text și studiu filologic), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003
2. *Biblia de la București. 1688*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2 vol., Iași, 2001, 2002 (în colaborare cu V. Arvinte, I. Caproșu, Laura Manea, N.A. Ursu)
3. *Influența germană asupra limbii române*, de Vasile Arvinte, ediție de Al. Gafton, Editura Egal, Bacău, 2002

4. *Palia de la Orăștie*(1582) I. Textul, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005, (în colaborare cu V. Arvinte, I. Caproșu, S. Guia)

III. CURSURI UNIVERSITARE

1. Capitolul *Probleme ale constituirii normei literare românești*, în Ileana Oana Macari, *Limbă română și civilizație. Curs pentru avansați*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005, p. 103-121

2. *Paleografie româno-chirilică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006

3. *Linguistică aplicată*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006

IV. TRADUCERI

1. *Creștinismul antic*, Editura Demiurg Plus, Iași, 2011, (Charles. Guignebert, *Le christianisme antique*, Ernest Flammarion, Paris, 1921).

V. ARTICOLE SI STUDII

1. *Observații asupra originii expresiei copil din flori*, în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 160-164

2. *O ipoteză interpretativă asupra înțelesului sintagmei paulinice a vorbi în limbi*, în *Limbaje și comunicare II*, Institutul European, Iași, 1997, p. 242-249

3. *Închideri ale vocalelor românești é și ó*, în AUI XLIII (1997), p. 125-138

4. *Concepția lui G. Ivănescu asupra științei foneticii*, în AUI XLIII (1997), p. 245-249

5. *Rom. frânghie și posibilele sale etimologii*, în AUI XLIII (1997), p. 268-270

6. *Rom. sîrg*, în AUI XLIII (1997), p. 270-272

7. *Su alcuni valori della congiunzione deca in alcune versioni dell'Apóstol del secolo XVI*, în ASUI II (1999), p. 95-102

8. *Negația în versiuni românești ale Apóstolului din secolul al XVI-lea*, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 29-46

9. *Opțiune și greșeală în traduceri românești de texte biblice din secolul al XVI-lea: Codicele Bratul, Codicele voronețean, Apóstolul Coresi, Apóstolul Iorga*, în SCL, LI, 1, 2000, p. 103-116

10. *Observații asupra conceptului biblic 'chemare' (Traducerea gr. kalevw în limbile română, germană și maghiară)*, în ASUI III/IV (2000-2001), p. 233-238

11. *Aspecte ale constituirii normei literare românești în texte din secolul al XVI-lea*, în AUI, XLVI/XVII (2000-2001), p. 39-53

12. *Opțiune și greșeală în traduceri românești ale Apóstolului din secolul al XVI-lea*, în *Limbaje și comunicare IV*, Editura Universității, Suceava, 2001, p. 69-79

13. *From Ruah to Pneuma*, în „Southeastern Europe”, 29 (2002), p. 69-76

14. *Relația dintre Noul Testament de la Bălgrad (1648) și textul corespunzător din Biblia de la București (1688)*, în *Biblia 1688*, vol. II, Editura Universității, Iași, 2002, p. LV-LXXXIII

15. *Considerații asupra rolului gloselor în vechile texte românești*, în „Philologos”, I, nr. 1-2, 2005, p. 80-113
16. *Numele în Biblie*, în AUI, LI (2005), p. 165-179
17. *Aspecte ale traducerii Paliei de la Orăștie*, în „Studia in honorem magistri Vasile Frățilă”, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2005, p. 243-260
18. *Caracteristicile de esență ale vechii norme literare românești*, în „Balkanarchiv”, Neue Folge, Herausgegeben von Wolfgang Dahmen und Johannes Kramer, Band 30/31/32 (2005/2006/2007), p. 381-408
19. *Traducerea Paliei de la Orăștie reflectată de construcții de origine ebraică*, în „Philologica Jassyensia”, an III, nr. 1, 2007, p. 11-25
20. *Elementul slavon în Palia de la Orăștie*, în „Philologos”, anul II, nr. 5-6 (3), 2007, p. 191-198
21. *Relația dintre elementul maghiar și cel slavon în limba română*, în *Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice*, Editura Alfa, Iași, 2007, p. 107-130
22. *Polivalența la nivel lexical. Un caz: vrom. a ținea*, în AUI LIII (2007), p. 37-50
23. *Polemica științifică la G. Ivănescu*, în AUI LIII (2007), p. 475-483
24. *Palia de la Orăștie – prima încercare de traducere a textului sacru*, în AUI LIV (2008), p. 5-11
25. *Relația dintre sursele traducerilor biblice și concepția de la baza acestora*, în „Text și discurs religios”, 1/2009, p. 125-134
26. *Originea Românilor - piatră de temelie a Școlii lingvistice de la Iași*, în „Philologica Jassyensia”, an V, nr.1 (9), 2009, p. 51-55
27. *La traduction de texte sacré: entre contraintes et libertés*, în *Actes du Ier Colloque International Perspectives contemporaines sur le monde médiéval*, nr. 1/2009, p. 29-32
28. *Biblia de la 1688. Aspecte ale traducerii*, în „Text și discurs religios”, 2/2010, p. 49-72
29. *Particularități ale procesului de constituire a vechii norme literare românești*, în DOCT-US, anul II, nr. I, 2010, Suceava, p. 222-228
30. *Consecințele profunde ale contactelor lingvistice*, în *Studii de limba română. Omagiu profesorului Grigore Brâncuș*, ed. Gh. Chivu, Oana Uță-Bărbulescu, București, 2010, p. 77-100
31. *La traduction en tant que lettre et la glose en tant qu'esprit*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen”, Pitești, 2010, p. 7-16
32. *Principiul diacronic în edificarea normei literare*, în *Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze, actele celui de-al 9-lea colocviu al catedrei de limba română*, vol. I, București, 2010, p. 347-353
33. *Asupra unei traduceri din Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în „Text și discurs religios”, 3/2011, p. 205-207
34. *Particularități ale traducerii în Biblia de la București și în Noul Testament de la Bălgrad. Cu ilustrări din Epistola lui Iacov*, în „Limba română” LX, 2011, nr. 2 aprilie-iunie, p. 261-272

35. *Donc*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen”, Pitești, 2011, p. 15-21

36. *Asupra unei traduceri din Biblia de la 1688*, în *Filologie și bibliologie*, In Honorem Vasile D. Țâra, Timișoara, 2011, p. 207-211

37. *Termes appartenant au champ sémantique 'éduquer'. Une perspective diachronique sur le processus*, în In Magistri Honorem Vasile Frățilă, 50 de ani de carieră universitară, Tîrgu-Mureș, 2012, p. 223-245

38. *Reflectarea tensiunii cultural / cultural în procesul de declarare a surselor textului biblic. Cazul vechilor traduceri românești*, în AUI LVIII (2012), p. 127-153

39. *Dubletele sinonimice în discursul religios*, în AUI LVIII (2012), p. 155-178 (coautor I. Milică)

40. *Uzul, valorile și dispariția unor termeni: fățarie, a fățari, fățarnicie, a fățarnici, fățarnic*, în „Limba română”, LXI, 2012, nr. 2, aprilie-iunie, p. 192-204

41. *Sources déclarées et sources réelles. Le cas des anciennes traductions roumaines de la Bible*, în „Synergies Roumanie”, 7/ 2012, p. 257-284

VI. RECENZII

1. Kiraly Francisc, *Contacte lingvistice. Adaptarea fonetică a împrumuturilor românești de origine maghiară*, Editura Facla, Timișoara, 1990, 240p., în AUI XL (1994), p. 119-122

2. *Codex Sturdzanus*. Studiu filologic, studiu lingvistic, ediție de text și indice de cuvinte de Gheorghe Chivu, Editura Academiei Române, 1993, 522p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 119-120

3. Ion Gheție, *Introducere în dialectologia istorică românească*, Editura Academiei, București, 1994, 171p., în AUI, XLI/XLII (1995-1996), p. 120-123

4. Haralambie Mihăescu, *La Romanité dans le sud-est de l'Europe*, Editura Academiei Române, 1993, 600p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 123-127

5. Giuliano Bonfante, Larissa Bonfante, *Limba și cultura etruscilor*, traducere și note de Dan Slușanschi, Editura Științifică, București, 1995, 223p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 133-135

6. I.I. Russu, *Obârșia tracică a românilor și albanezilor. Clarificări comparativ-istorice și etnologice*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, 211p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 137-141

7. Constantin Frâncu, *Geneza limbii și poporului român*, Editura Demiurg, Iași, 1997, 111p.+7pl., în AUI XLIII (1997), p.257-260

8. Ioan Lobiuc, *Lingvistică generală*, Institutul European, 1997, 294p., în AUI XLIII (1997), p.264-265

9. *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars V Deuteronomium*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1997, în AUI XLIII (1997), p. 272-274 (în colaborare cu Aurelia Merlan)

10. Gheorghe Chivu, Mariana Costinescu, Constantin Frâncu, Ion Gheție, Alexandra Roman Moraru, Mirela Teodorescu, *Istoria limbii române literare. Epoca*

română veche (1552-1780) Editura Academiei Române, București, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 185-186

11. Alexandru Andriescu, *Studii de filologie și istorie literară*, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 189-190

12. Ioan Oprea, *Terminologia filozofică românească modernă*, Editura Științifică, București, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 197-199

13. *Biblia sau Sfânta Scriptură, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli*, București, 2001, în AUI LI (2005), p. 466-468

14. Vasile Arvinte, *Român, romînesc, România*, Bacău, 2002, în AUI LIII (2007), p. 501-503

15. *Institutiones Linguae Valahicae Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină*, Ediție critică de Gheorghe Chivu, Revizia și traducerea textului latin de Lucia Wald, Editura Academiei Române, București, 2001, în AUI LIV (2008), p. 246-248

VII. COMUNICARI

1. O ipoteză interpretativă asupra înțelesului sintagmei paulinice *a vorbi în limbi*, comunicare susținută la „Colocviul internațional de științe ale limbajului”, Suceava, ediția a III-a, 13-15 octombrie 1995

2. *Observații asupra conceptului ‘chemare’*, comunicare susținută la „Sesiunea anuală de comunicări științifice a Universității „Petre Andrei”, ediția a IX-a, Iași, 21-23 mai, 1999

3. *Opțiune și greșală în traduceri românești ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, comunicare susținută la „Colocviul internațional de științe ale limbajului”, Suceava, ediția a V-a, 15-16 octombrie 1999

4. *Aspecte ale transcrierii vechilor texte românești*. CPB, comunicare susținută la „Zilele Universității «Al. I. Cuza» Iași”, 29 octombrie, 1999

5. *Chestiunea începuturilor limbii române literare*, comunicare susținută la „Zilele Casei Dosoftei”, Iași, 8 decembrie 2000

6. *O nouă ediție a Paliei de la Orăștie*, comunicare susținută la „Zilele Universității «Alexandru Ioan Cuza» Iași”, 28 octombrie, 2006

7. *Relația dintre elementul maghiar și cel slavon în limba română*, comunicare susținută la Simpozionul Internațional „Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice”, organizat de Institutul de Lingvistică al Academiei Române, Iași, 19-21 IX, 2007, http://iit.iit.tuiasi.ro/philippide/pages/manifestari_stiintifice.html

8. *Palia de la Orăștie, cea dintâi versiune românească a textului sacru*, comunicare de plen susținută la Simpozionul „Cartea Cărților”, ediția a VIII-a, cu tema „Monumente ale culturii ecleziastice românești”, organizat de B.C.U.T., Facultatea de Litere, Istorie și Teologie și Mitropolia Banatului, Timișoara, 30, mai 2008

9. *Relația dintre sursele traducerilor biblice și concepția de la baza acestora*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția I, Iași, 5-6 decembrie, 2008 <http://cntdr.ro>

10. *Biblia de la 1688. Aspecte ale traducerii*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a II-a, Iași, 13-14 noiembrie, 2009

11. *Actul traducerii textului sacru. Constrângeri și libertăți*, comunicare de plen susținută la Colocviul Internațional „Perspective contemporane asupra lumii medievale”, ediția I, Pitești, 4-6 decembrie, 2009, <http://www.upit.ro/index.php?i=2076>

12. *Criteriul diacronic în structurarea normei literare*, comunicare susținută la Colocviul „Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze”, ediția a 9-a, 4-5 decembrie, București, 2009

13. *Traducerea ca literă și glosa ca spirit*, comunicare de plen susținută la Conferința Internațională „Limbă și literatură - repere identitare în context european”, Pitești, 4-6 iunie, 2010, <http://www.upit.ro/index.php?i=2125>

14. *Între aspectul scris și cel cultivat al limbii române vechi*, comunicare susținută la a IV-a ediție a Simpozionului Internațional de Lingvistică a Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti” al Academiei Române, 5-6 noiembrie 2010

15. *Asupra unei traduceri din Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a III-a, Iași, 12-13 noiembrie, 2010

16. *The Constant Character of the Hungarian Influences on the Romanian Language*, comunicare susținută la ediția a II-a a Colocviului Internațional „Limba română - abordări tradiționale și moderne”, Cluj, 6-7 mai, 2011, http://www.lingv.ro/resources/scm_images/Colocviu-Cluj-2011.PDF

17. *Deci*, comunicare de plen susținută la ediția a 8-a a Conferinței internaționale „Limbă și literatură - repere identitare în context european” a Facultății de Litere a Universității din Pitești, 17-19 iunie, 2011 <http://www.upit.ro/index.php?i=2395>

18. *Termeni aparținând câmpului semantic 'a educa'. O perspectivă diacronică asupra procesului*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a IV-a, Iași, 10-12 noiembrie, 2011

19. *Filologia în Universitate*, moderator și conferențiar în cadrul mesei rotunde organizate la Colocviul „Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze”, ediția a 12-a, 14-15 decembrie, București, 2012

20. *Celălalt*, comunicare de plen susținută la Conferința Internațională de imagologie, „Identitate și alteritate culturală în timp”, Miercurea Ciuc, 19-20 aprilie, 2013, oraganizată de Universitățile Sapiientia, din Miercurea Ciuc și BTK, din Debrețin

VIII. ARTICOLE PUBLICATE IN REVISTE DE CULTURA

1. *Între Ruah și Pneuma*, în „Astra”, anul II, nr. 6 (10), Brașov, 1999, p 50-53

2. *Biblia de la 1688. Momentul cultural și lingvistic*, în „Contraste”, nr. 1-3, Iași, 2003, p. 47-48, și în „Convorbiri literare”, CXXXVII (2003) s.n., septembrie, p. 59-60
3. *Traducerea ca formă de achiziție a conceptelor și mentalităților*, în „Tabor”, nr. 2 anul III, mai 2009, Cluj, p. 52-57
4. *Vita Magistra Historiae*, în „Însemnări ieșene”, seria a III-a, an II, nr. 1/2010, p. 58-64
5. *Traducerea ca literă și glosa ca spirit*, în „Tabor”, nr. 4, anul IV, iulie, 2010, p. 53-61